

Raadsvoorstel

EMBARGO TOT 10 OKTOBER 2014 13.15 uur

Onderwerp **Gemeentebegroting 2015**

Registratienr. 4640605 Steller/telnr. Oscar.Meulen/ 57 62 Bijlagen 1

Classificatie	Openbaar		
	☐ Vertrouwelijk		
Portefeuillehouder	Schroor	Raadscommissie	Alle

Voorgesteld raadsbesluit

Bijgaand ontvangt u de gemeentebegroting 2015, waarin wij aangeven wat we in 2015 willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en hoeveel dat gaat kosten.

Het begeleidende raadsvoorstel bestaat uit twee delen:

1. de aanbiedingsbrief, waarin we u in hoofdlijnen informeren over de beleidsmatige en financiële keuzes voor 2015 en onze voorstellen voor de verdeling van het extra beleid 2015;
2. enkele andere voorstellen die we bij deze gelegenheid aan u voorleggen.

De raad besluit:

- I. de gemeentebegroting 2015 vast te stellen;
- II. de indeling van de programma's conform inhoudsopgave in de gemeentebegroting 2015 vast te stellen;
- III. van de beschikbare extra beleidsmiddelen 2015 een bedrag van 24,9 miljoen euro incidenteel en 17,7 miljoen euro structureel beschikbaar te stellen voor knelpunten en intensiveringen zoals opgenomen in bijlage I Totaaloverzicht extra beleidsmiddelen van de gemeentebegroting 2015;
- IV. het overschot 2015 ad 654 duizend euro beschikbaar te stellen als budget voor wijkwethouders in het kader van de gebiedsgerichte aanpak;
- V. ter versterking van het weerstandsvermogen naar ratio 0,80, 21,8 miljoen euro beschikbaar te stellen;
- VI. voor dekking van de gemeentebegroting 2015 de maatregelen van het bezuinigingspakket 2014-2017 jaarschijf 2015 conform het overzicht opgenomen in het onderdeel Financieel perspectief in de gemeentebegroting 2015 vast te stellen;
- VII. voor de dekking van de gemeentebegroting 2015 de maatregelen van het pakket dekkingsbronnen 2015-2018 jaarschijf 2015 conform het overzicht opgenomen in het onderdeel Financieel perspectief in de gemeentebegroting 2015 vast te stellen;
- VIII. de kredieten voor routine-investeringen van directies beschikbaar te stellen conform het overzicht in hoofdstuk 4 'Investeringen en financiering' van het Financieel perspectief in de gemeentebegroting 2015;
- IX. de gemeentebegroting 2015 overeenkomstig het gestelde in de besluitpunten III en VII te wijzigen;

Aanbiedingsbrief begroting 2015

Hierbij ontvangt u de gemeentebegroting 2015, met onze beleidsmatige en financiële voorstellen voor 2015 en volgende jaren. De eerste begroting sinds het sluiten van ons coalitieakkoord 'Voor de Verandering' èn de eerste in een langzaam verbeterend economisch getij.

Ook de eerste die, met een bedrag van 999,2 miljoen, de grens van 1 miljard nadert. Daar zorgt de overheveling van taken in het sociale domein van het Rijk naar gemeenten voor. Die 'decentralisaties' stellen ons voor belangrijke uitdagingen, maar bieden net zo goed kansen. Zeker in het licht van ons streven naar de 'integrale samenleving'; de ambitie die wij koesteren om alle Stadlers te laten delen in de vitaliteit van Stad.

We voelen nog, net als burgers en bedrijven in Stad, de naweeën van de economische crisis. De financiële opgave voor 2015 bedraagt 48,8 miljoen euro. Dit is onder andere het gevolg van afwaarderingen in de grondexploitaties en het op orde brengen van ons weerstandsvermogen. Met de dekking die we voorstellen in deze begroting houden we de balans tussen intensiveren en besparen. Als ambities en realiteitszin gelijke tred houden, kunnen we vooruit. Wat wij daarbij in het vizier hebben, las u in de voorjaarsbrief van juni jl, de opmaat naar deze begroting. Nu concretiseren wij die ambities. Wat willen we veranderen? En welke pijlen hebben wij op de boog om ons doel te treffen? U leest het samengevat hieronder. Themagewijs, volgens dezelfde rubricering als bij de voorjaarsbrief.

1. Samenwerken

In het coalitieakkoord is aangegeven dat samenwerken het sleutelwoord is voor deze collegeperiode. Samen werken aan de ontwikkeling van de stad én de regio, waarvoor we ons medeverantwoordelijk voelen. Dat doen we met Stadlers, ondernemers, bedrijven, instellingen, regionale partners, gemeenten, provincie, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. Dit betekent een ingrijpende gedragsverandering: beleidsontwikkeling en uitvoering zijn niet langer het exclusieve domein van de ambtelijke organisatie, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Stadlers, college en raad. Het motto is "denken door te doen".

Dit motto passen we ook toe op het integrale gebiedsgerichte werken, waar we in 2015 mee gaan beginnen. Ons doel daarbij is een laagdrempelige overheid, die luistert en die in samenspraak met burgers en partners tot activiteiten komt. Daartoe geven we ook alle ruimte aan initiatieven uit de samenleving. Op die manier denken we goed te kunnen bijdragen aan de door ons nagestreefde inclusieve samenleving, waarin niemand tussen wal en schip raakt.

De decentralisaties op het gebied van zorg en ondersteuning vormen een opgave, maar tegelijkertijd bieden ze mogelijkheden om de sociale infrastructuur in de stad effectiever te organiseren. Naast het uitwerken en implementeren van de Wmo 2015 en de nieuwe Jeugdwet, willen we de manier van ondersteunen transformeren tot een integraal en ontkokerd ondersteuningsaanbod op de gebieden werk, jeugd en WMO, onder andere via sociale wijkteams.

Het opheffen van de scheidslijn tussen sociaal, economisch en fysiek is noodzakelijk om in de wijken de gewenste aansluiting te vinden bij (de initiatieven van) bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en andere belanghebbenden en partijen. Opgaven, vraag en initiatief worden waar mogelijk aan elkaar gekoppeld, ook om het basisvoorzieningen-niveau in de wijken in stand te kunnen houden en de decentralisaties in het sociale domein tot een succes te kunnen maken.

We borgen deze ambitie met een substantieel budget voor gebiedsgericht werken en door invoering van het wijkwethouderschap. De wijkwethouders zijn onze oren en ogen in de wijk, waar mogelijk en nodig zullen zij (nieuwe) opgaven agenderen. We doen ook boter bij de vis: we reserveren in 2015 in totaal 2,2 miljoen euro voor de wijkwethouders. Daarbij betrekken we de uitkomst van de discussie over de inzet van maatschappelijke banen.

We zien 2015 als een overgangsjaar waarin we gaan experimenteren met een aantal specifieke opgaven. We leggen ons daarbij nog niet teveel vast op structuren vooraf, maar willen eerst ervaren en inventariseren wat we tegenkomen in de wijk. Nog voor de begrotingsbehandeling informeren wij u per brief over de werkwijze en organisatie, de (mate van) sturing, de opstelling van wijkagenda en wijkprogramma, het proces met de wijk daarbij, de dekking van het wenselijke budget en de verdeling van de wijkwethouders.

Parallel initieert de gemeentesecretaris een intern organisatieontwikkelingsprogramma, dat aansluit op het gebiedsgericht werken en dat qua timing is afgestemd op de wijzigingen in de organisatiestructuur die komend jaar worden doorgevoerd bij diverse organisatie-eenheden (zoals de beleidsunit maatschappelijke ontwikkeling, Stadsontwikkeling, Werk, Inkomen, Participatie).

We gaan graag in gesprek met uw raad over uw rol. Aandachtspunten zijn in ieder geval de kaderstellende rol, de mogelijke participatie van raadsleden bij het gebiedsgerichte werken, de betrokkenheid van de raad bij de invulling van het wijkwethouderschap en, conform de door uw raad aangenomen motie, de wijze waarop we omgaan met vragen, initiatieven, ideeën uit de samenleving.

We gaan het Klant Contact Center verder professionaliseren en uitbreiden tot een breed multichannel KCC. Op de gemeentelijke website kan de burger in de loop van komend jaar de meest gezochte informatie direct raadplegen. Via monitoring en webcare halen we de buitenwereld naar binnen en bereiken we de digitaal vaardige burger steeds beter.

Via track & trace kunnen we de burger in staat stellen zijn eigen aanvraag te doen én te volgen via internet. Ook gaan we in 2015 gebruik maken van de landelijke Berichtenbox van de website MijnOverheid.nl. Een deel van de belastingaanslagen wordt dan digitaal verstuurd.

Het subsidieregister op onze site is begin 2015 uitgebouwd naar een aantrekkelijk vormgegeven register dat alle subsidieverstrekingen van de gemeente Groningen bevat en dat aansluit bij de gemeentelijke begroting en jaarrekening.

2. Werken

Behoud en ontwikkeling van werkgelegenheid is één van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. De Economische Agenda 2015-2019 is in nauw overleg met het bedrijfsleven tot stand is gekomen en in september vastgesteld door uw raad. De ontwikkeling van werkgelegenheid willen we bereiken door te focussen op de thema's samenwerken, innoveren en profileren. Hierbij zetten we in op Groningen als internationale kennisstad, aantrekkelijke stad en bedrijvige stad. Als gemeente hebben we daarbij een open, faciliterende houding richting het bedrijfsleven.

Onderdeel van de Economische Agenda is het ondernemersconvenant waarin we onze krachten en middelen bundelen om nieuwe economische ontwikkelingen echt mogelijk te maken. Ook de uitvoering van het herijkte Akkoord van Groningen en het nieuwe economische programma G-kwadraat gaan komend jaar van start. Uw raad ontvangt daarvan nog een uitvoeringsagenda.

In 2015 ontvangt u de nieuwe visie en het uitvoeringsprogramma voor de binnenstad. Ook stellen we een nieuw (internationaal) marketing- en promotieplan op voor onder meer onze werklocaties en gaan we experimenten aan met het verlevendigen van de openbare ruimte. We zetten in op het aantrekken van een beperkt aantal innovatieve kennisthema's. We gaan de structuurvisie detailhandel op onderdelen actualiseren, ons eigen leegstaande vastgoed inzetten voor startende initiatieven en we werken aan een verdere uitwerking van het thema bedrijvigheid op het water.

Op 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. We worden daarmee als gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning van een nieuwe groep mensen met een beperking richting de arbeidsmarkt, namelijk mensen die niet meer kunnen instromen in de WSW en de Wajong. Hiervoor komen nieuwe instrumenten beschikbaar.

Zo kunnen we als gemeente een werkgever subsidiëren als hij iemand met een arbeidsbeperking in dienst neemt. In de arbeidsmarktregio Groningen werken we samen met andere gemeenten, vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers en het UWV om straks mensen met een arbeidsbeperking te begeleiden naar de door werkgevers in het Sociaal Akkoord beloofde garantiebanen. Deze afspraken maken we in het nog op te richten regionale Werkbedrijf. Via onze gezamenlijke werkgeversbenadering met UWV en gemeenten in de regio willen we werkgevers sneller helpen aan geschikt personeel.

Het komend jaar vinden er veranderingen plaats in de rechten en plichten die aan een bijstandsuitkering verbonden zijn. Zo worden de arbeidsverplichtingen aangescherpt; er komen bijvoorbeeld regels over passende kleding en de reisduur die iemand moet accepteren voor het verkrijgen van een baan. Bij de inkomensondersteuning moeten gemeenten zorgen voor meer maatwerk, zodat de ondersteuning alleen terecht komt bij mensen die het echt nodig hebben. We besteden extra aandacht aan duidelijke en heldere communicatie over de veranderingen naar de mensen die het aangaat.

In 2015 beslissen we hoe we werk, inkomen en participatie verbinden aan de gebiedsgerichte aanpak. We gaan ook in 2015 onze uitkeringsgerechtigden beter leren kennen. We gaan door met het verder doorlichten van ons bestand en bieden kansen voor participatie in welke vorm dan ook. Iedereen, die wil, kan mee doen! We gaan door met de intensieve aanpak aan de poort, zodat er echt mensen instromen die daar horen.

3. Zorgen

Met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is de gemeente verantwoordelijk voor een fors aantal (extra) taken, zoals dagbesteding, individuele begeleiding, onafhankelijke cliëntondersteuning en de inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten. Wij pakken oude en nieuwe WMO-taken gebundeld, binnen de daarvoor beschikbare budgetten op. Daarnaast krijgen we in het kader van de decentralisatie AWBZ als centrumgemeente nog extra verantwoordelijkheden, zoals beschermd wonen en de begeleiding Maatschappelijke opvang/Vrouwenopvang. Om de doelmatigheid en doeltreffendheid te optimaliseren toetsen we in 2015 de uitvoering van het beleid op maatschappelijke effecten en financiële aspecten.

We gaan burgers die dat nodig hebben, zo goed mogelijk ondersteunen. Dat doen we per gebied en integraal via 'sociale wijkteams', waarin de CJG's, Stips en zorg- en hulpverleners opgaan. Eind 2014 zijn zes sociale teams operationeel, in 2015 is er een stadsbrede dekking gerealiseerd, waarmee iedere burger toegang heeft tot een sociaal team.

De sociale teams ontwikkelen we door tot sociale wijkteams. Die zijn breder en richten zich op alle inwoners, die ondersteuning nodig hebben. Beijum heeft de primeur, daar start het sociale wijkteam op 1 januari. Eind 2015 is een tweede sociaal wijkteam operationeel.

We werken ook aan een cultuurverandering bij alle betrokkenen, waarbij eigen kracht, inzet van het informeel netwerk, wederkerigheid, zelfredzaamheid en participatie leidend zijn en er minder gebruik wordt gemaakt van (langdurige) zorgtrajecten. Door minder regels te stellen en meer ruimte te bieden voor initiatieven vanuit de samenleving willen we die cultuurverandering bewerkstelligen.

Op het gebied van jeugd werken we veel met en voor de regio. We hebben regionaal afspraken gemaakt om beschikbare zwaardere zorg vanuit de gemeente Groningen te garanderen. In 2015 hebben we de zorg gecontinueerd. We gaan in 2015 al wel in de sociale teams werken met jeugdzorgmedewerkers. We gaan in 2015 samen met de professionals, verenigingen en vrijwilligers kijken hoe het met de jeugd in onze stad gaat. We willen het preventieve veld waar nodig versterken. Zo helpen we jeugdigen sneller en voorkomen we zo veel mogelijk dat een beroep moet worden gedaan op de duurdere tweedelijnszorg. Bij onze gebiedsgerichte aanpak zal ook bijzondere aandacht gaan naar het signaleren van armoede onder kinderen. Dit om ook zorgproblemen te voorkomen. Waar knelpunten ontstaan omdat de pedagogische "civil society" in wijken los van de sociale (wijk)teams (nog) niet sterk genoeg is, lossen we die op met middelen voor preventie. We gaan intern een jeugdconferentie houden met als doel de kennis in onze organisatie te bundelen, verbindingen te leggen en problemen te signaleren en concrete oplossingen te vinden. Het bestrijden van armoede onder kinderen, ook in relatie tot de decentralisatie van jeugdzorg en de opgave om zorgproblemen te voorkomen, is een belangrijk speerpunt.

Het Uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2015 beschrijft wat u verder van ons mag verwachten op het gebied van zorg. We hebben in deze begroting voor 2015 2,75 miljoen euro en voor 2016 1,55 miljoen euro extra gereserveerd voor de noodzakelijke investering in de vernieuwing van het Sociaal Domein. De bedragen komen bovenop de intensivering vanuit het coalitieakkoord. We beseffen dat niet alles in één keer goed zal gaan en dat we samen met betrokken instanties moeten leren en werken aan versterking van de zorg in het bijzonder voor de jeugd. Daarom gaan we op structurele basis in gesprek met de professionals in de sociale teams. We willen weten wat er op de werkvloer gebeurt; daar moet de verandering gemaakt worden.

Wat huishoudelijke hulp betreft kiezen we voor een geleidelijke en zorgvuldige overgang naar een algemene voorziening in 2016. Op deze wijze hebben degenen die erop aangewezen zijn de mogelijkheid zich goed voor te bereiden op de veranderingen. Hiervoor stellen we in 2015 extra geld beschikbaar.

Het nieuwe armoedebeleid is een goed voorbeeld van hoe we willen werken: met de doelgroep zelf, direct en persoonlijk, resultaatgericht en creatief.

4. Wonen

De komende maanden actualiseren we onze woonvisie, die dateert uit 2010. Daar is aanleiding toe. Zo hebben we in regionaal verband onze kwantitatieve doelstellingen naar beneden bijgesteld, is de (financiële) speelruimte van de woningcorporaties de afgelopen jaren drastisch beperkt en hebben we diverse onderzoeken uitgevoerd (bijvoorbeeld op het gebied van ouderen- en zorghuisvesting) waarvan we de resultaten in de woonvisie willen verwerken. Ook willen we nieuwe prestatieafspraken maken met de corporaties, omdat het huidige NLA eind dit jaar afloopt. In het bijzonder afspraken over betaalbaarheid, beschikbaarheid en verduurzaming van de huurwoningvoorraad.

Belangrijke thema's in de woonvisie zijn verder: ouderen- en zorghuisvesting, jongerenhuisvesting inclusief het kamerverhuurbeleid en wonen op het water. Maar vooral ook de vraag hoe en met wie we onze doelstellingen in het woonbeleid willen bereiken is van belang.

Eind 2014 willen we de uitgangspunten met uw raad bespreken. En uiteraard betrekken we de stad bij het opstellen ervan. Het streven is om in het voorjaar van 2015 de woonvisie door uw gemeenteraad vast te laten stellen.

We brengen de welstandstoetsing in de organisatie onder verantwoordelijkheid van de Stadsbouwmeester. De nieuwe organisatie zorgt voor een helder aanspreekpunt voor welstand. We begeleiden aanvragers van een bouwvergunning vanaf de start van het proces in plaats van ons te beperken tot een toets achteraf op welstandsaspecten. Daarmee verbeteren we de dienstverlening. Onze nieuwe werkwijze maken we onderwerp van gesprek met burgers en professionals. In 2015 actualiseren we de Welstandsnota en maken deze meer wijkspecifiek.

We richten ons met Meerstad op het afronden van het landschappelijk raamwerk en het toevoegen van opnieuw een grote diversiteit aan woonproducten. Hiermee zetten we de lijn voort die de afgelopen jaren is ingezet en zijn vruchten al heeft afgeworpen: het aantal woningverkoop in (de loop van) 2014 is sterk gestegen ten opzichte van 2013 en we halen onze doelstellingen qua aantallen ruimschoots. Omdat we meer relatief goedkope woningen verkopen is de opbrengst lager dan voorzien en stellen we onze grondexploitatie naar beneden bij.

Op het gebied van (jongeren-)huisvesting richten we ons nadrukkelijk ook op hergebruik van de bestaande voorraad, zoals leegstaande kantoorgebouwen en scholen en dergelijke. We geven daarbij zelf het goede voorbeeld door ons eigen bezit in te zetten, waarbij we niet alleen letten op de hoogste opbrengst.

Door actief op zoek te gaan naar nieuwe opdrachtgevers spelen we in op de terughoudendheid van de grotere beleggers en corporaties. Belangrijk uitgangspunt is dat we meer dan voorheen inspelen op de woonwensen van (toekomstige) inwoners van de stad. We bouwen niet voor mensen, maar door en samen met hen. Dat doen we onder meer door het woningbouwbeleid af te stemmen op de economische ambities van de stad. Kansrijke projecten versnellen we met zogenaamde projectfinanciering.

Niet alles moet anders. Er is in de afgelopen decennia vooral met de corporaties een goede woningvoorraad opgebouwd die we moeten koesteren. Wel zetten we in op verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en de openbare ruimte. Zo willen we meer groen in de stad om opwarming tegen te gaan en minder verharding om regenwater beter te laten infiltreren. Door deze uitgangspunten te hanteren bij herinrichting van de woonomgeving, maken we de stad aantrekkelijker voor alle bewoners en vooral voor kinderen om te spelen, te fietsen en naar school te gaan.

5. Verduurzamen

Duurzame principes leven volop bij de inwoners van onze stad: energie, groen, voedsel, mobiliteit: de vernieuwing ligt op straat. Daar hoort een bottom-up werkwijze van de gemeente bij. Een organisatie die denkt in kansen en niet in beperkingen. Hier gaan we vanaf 2015 mee aan de slag.

Duurzaamheid is een uitgangspunt in alles wat we doen en daarmee is het een terugkerend thema in deze begroting.

Tegelijk voeren we een discussie over hoe we verder willen met het thema duurzaamheid, zodanig dat we op termijn echt een energieneutrale stad kunnen worden. We gaan de vastgestelde sporen van zon, wind, warmte, groen gas en energiebesparing samen met u herijken. Samenwerking met andere overheden kan de energietransitie versnellen, bijvoorbeeld via het Noordelijk Energieakkoord (SWITCH) of in het aardbevingsgebied waar duurzame economische ontwikkeling noodzakelijkerwijs hoog op de agenda staat.

Het samenwerken met inwoners, bedrijven en instellingen van onze stad gaan we ook in de fysieke leefomgeving van de stad verder vormgeven. We staan open voor experimenten met nieuwe vormen van zeggenschap over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. De begroting is daarbij vertrekpunt.

Onlangs zijn we samen met een vertegenwoordiging van bewonersorganisatie Beijum op bezoek geweest bij een succesvol zelfbeheerproject in Almere. De bewonersorganisatie heeft aangegeven aanleiding te zien voor vervolggesprekken over een eventuele uitwerking van een Groninger variant. Nieuw aan deze benadering is dat de gemeente hierin niet leidend is: initiatieven op dit gebied moeten immers van de Stad zelf komen. Onze rol is vooral stimuleren en faciliteren. In de Badstratenbuurt denken bewoners erover om alle voorbereidingen voor het verwijderen van onkruid op verharding op zich te gaan nemen. Wij hoeven dan alleen nog een borstelmachine door de straat te sturen.

Op het gebied van dierenwelzijn voeren we onze wettelijke taak uit in samenwerking met de Dierenbescherming, de Dierenambulance en hun vrijwilligers. Door de samenwerking tussen deze instellingen te stimuleren willen we een efficiënte en doelmatige werkwijze bereiken in de opvang van dieren.

6. Verplaatsen

Een goede bereikbaarheid is essentieel voor de economie, leefbaarheid en toegankelijkheid van onze stad. De Gemeente Groningen staat voor drie belangrijke ontwikkelingen die de bereikbaarheid van de stad toekomstbestendig moeten maken.

1. Zuidelijke Ringweg
2. Stationsgebied
3. Nieuwe Fietsstrategie

Na de publicatie van het Tracébesluit en de ondertekening van de realisatieovereenkomst, starten we zo snel mogelijk met de aanbesteding van de Aanpak Ring Zuid. Passend bij de contractvorm van 'Design en Construct' worden volgend jaar in een 'concurrentiegerichte dialoog' inschrijvende partijen gevraagd de beste oplossingen voor vraagstukken te leveren, bijvoorbeeld op het gebied van vormgeving, bereikbaarheid tijdens de bouw of risicomangement. In 2016 kan de gegunde partij het ontwerp maken en de voorbereidende werkzaamheden uitvoeren, waarna het echte werk in 2017 begint.

De uitvoering van het project Aanpak Ring Zuid zal komend jaar al zichtbaar worden door het verleggen van kabels en leidingen, wat onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer valt.

Het jaar 2015 zal in het teken staan van de voorbereiding van de aanbesteding voor de eerste delen van Groningen Spoorzone.

Daarnaast wordt definitieve besluitvorming beoogd aangaande de spoorkruisende bustunnel, de spoorkruisende fietstunnel en de aan te leggen ondergrondse fietsenstalling bij het Hoofdstation.

We zetten de komende jaren vol in op de Fiets! Met als hoogtepunt 2017 als 'jaar van de fiets'. In januari zal duidelijk worden of Groningen in 2017 gaststad mag zijn van het wereldwijde fietscongres Velo-city. Onze kandidatuur daarvoor sluit volledig aan op onze ambities op het gebied van fietsbeleid. We werken aan een nieuwe strategie om de fiets in Groningen de komende jaren letterlijk en figuurlijk meer ruimte te geven. Daarbij kijken we nadrukkelijk veel verder dan alleen naar de fiets en de fietser zelf. De fiets is namelijk veel meer geworden dan alleen een vervoermiddel of een verkeerskundig fenomeen. Fietsbeleid gaat ook over duurzaamheid, innovatie, lifestyle, ruimtelijke ordening, stedenbouw, economie, gezondheid en leefbaarheid. Met andere woorden: de fiets is geen doel op zich, maar veel meer een middel voor het creëren van een leefbare, aantrekkelijke en gezonde stad.

Samen met allerlei instellingen en bedrijven kijken we waar we ons fietsnetwerk kunnen verbeteren en hoe we gedrag mogelijk kunnen beïnvloeden. Tijdens Let's gro willen we de eerste aanzetten hiervan voorleggen.

7. Leren

Groningen is nationale onderwijsstad voor het schooljaar 2014-2015. In de eerste helft van 2015 organiseren we in dat kader ook verschillende activiteiten met onze partners in het Onderwijspact. Concreet voorbeeld daarvan is dat we een congres rondom de nieuwe impuls Vensterschool gaan organiseren.

Via ons kansenbeleid gaan we samen met het onderwijs extra inzetten op het voorkomen en zo vroeg mogelijk aanpakken van taal- en ontwikkelingsachterstanden van jonge kinderen. We denken daarbij aan het inzetten van verschillende instrumenten zoals voor- en vroegschoolse educatie, logopedische screening en ontwikkelingsstimuleringsprogramma's.

Op 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs in werking getreden. Dat betekent dat scholen een passende plek moeten zoeken voor elke leerling.

De scholen (intern begeleiders en zorg coördinatoren) zijn verantwoordelijk voor het zorgbeleid in de school. Het sociale wijkteam is, in samenwerking met de school, verantwoordelijk voor het zorgbeleid in het gezin en de wijk. In 2015 starten we een pilot voor de verbinding van de gebiedsgerichte aanpak met de vensterscholen.

Met het onderwijsveld werken we samen om uitval uit het onderwijs te voorkomen en zo min mogelijk jongeren thuis te laten zitten. Het bestaande convenant voortijdig schoolverlaten dat we met de onderwijsinstellingen en gemeenten in de regio hebben afgesloten, loopt eind 2015 af. Tegelijkertijd worden onder de noemer 'Focus op vakmanschap' verschillende wijzigingen doorgevoerd in het MBO-onderwijs, zoals de invoering van het Entree-onderwijs. Komend jaar gaan wij daarom nieuwe afspraken maken over de gezamenlijke inzet om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en te zorgen dat jongeren goed voorbereid de arbeidsmarkt betreden.

Betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun kinderen stimuleren we onder meer via de nieuwe impuls Vensterschool en via het Kansenbeleid.

Een grotere zeggenschap van ouders binnen het onderwijs juichen wij toe, maar we zien dit primair als een zaak tussen ouders en scholen. Wij gaan met de schoolbesturen in gesprek om te kijken naar vormen om de invloed van ouders te vergroten. Onze rol vatten wij daarbij op als agenderen, stimuleren en faciliteren binnen daarvoor beschikbare middelen.

8. Bewegen

Het gemeentelijke subsidie- en accommodatiebeleid is aan hervorming toe. In 2015 werken wij samen met sportverenigingen aan een stelsel dat eenvoudig, effectief en betaalbaar is en past bij onze maatschappelijke ambities.

In toenemende mate wordt er ook buiten verenigingsverband gesport. De buitenruimte wordt steeds meer als een openbare sportvoorziening benut. Of het nu gaat over kinderen die een balletje trappen op een veldje of hardlopers en wielrenners die er alleen of samen op uit trekken; de openbare ruimte biedt een fantastische kans voor het sporten en bewegen. Komend jaar zetten wij in op het beter benutten van deze kansen. Niet alleen door daar vanuit het domein 'Bewegen' in te investeren, maar ook door bijvoorbeeld in bestemmingsplannen en bij beheer en onderhoud oog te hebben voor sport, spel en bewegen in de openbare ruimte.

In 2015 blijven wij ook via ons programma Bslim onverminderd inzetten op het stimuleren van bewegen door jonge kinderen, in het bijzonder de kinderen die van huis uit, dan wel door hun 'cultuur', dan wel door hun financiële situatie, tot een risicogroep behoren.

9. Beschermen

Veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor de aantrekkelijkheid en gezelligheid van de stad. De basisveiligheid moet op orde zijn. Dat is een kwestie van helpen waar nodig, maar hard aanpakken waar dat moet. We zijn streng voor degenen die zich niet aan de regels (willen) houden, maar bieden hulp aan degenen die op het juiste spoor willen komen. We staan voor een evenwichtige aanpak, een combinatie van repressie en preventie en zorg. Deze daadkracht heeft Groningen, als zevende stad van Nederland, in de AD misdaadmonitor op plaats 17 gebracht (plek 1 is voor de onveiligste stad).

Groningen is dus een relatief veilige stad, maar dat is absoluut geen reden om achterover te leunen. We hebben een reputatie als gezellige stad hoog te houden. Wij willen daarom stevig in blijven zetten op veiligheid. In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister. Daarom focussen we op een beperkt aantal thema's: geweld, woning inbraken, jeugd, ondermijnende criminaliteit, overlast en evenementen. Van deze zes is het tegengaan en aanpakken van geweld het allerbelangrijkst. Overige veiligheidsthema's laten we niet liggen, maar hebben minder prioriteit.

Veiligheid betekent samenwerkingsverbanden smeden en versterken, gezamenlijk veiligheidszaken aanpakken, ongeacht of het om preventie, repressie of zorg gaat. Dat doen we samen met de Veiligheidsregio. De verwevenheid van veiligheid met zorg en opvang en onderhoud en beheer is hierin een gegeven.

Samenwerken moeten we verbreden naar burgers en ondernemers, dat is een zoektocht naar betrokkenheid en het delen van verantwoordelijkheid. We denken hierbij o.a. aan buurtschouwen, preventiecampagnes en het inzetten van sociale media.

Veiligheid is vooral een kwestie van (samen) doen. Van weinig papier, van daden, van handen uit de mouwen, voorbeelden stellen en dingen proberen. Zo staat 'de maand van de veiligheid' bol van activiteiten over een breed scala aan onderwerpen: veilig wonen, veilig vrijen, veilig drinken, veilig ondernemen.

Veiligheid vraagt om globale monitoring. Trends en benchmarks schetsen een aardig beeld van wat ons handelen oplevert en bieden de mogelijkheid een gevoel te krijgen over de effectiviteit van onze inspanningen.

De afgelopen periode is duidelijk geworden dat ook voor de gemeente Groningen gevolgen zijn verbonden aan de aardbevingen. Vanuit onze zorg voor de veiligheid en leefbaarheid zullen we de komende periode de uitkomsten van de nog uit te voeren onderzoeken zeer kritisch en nauwlettend volgen. De Veiligheidsregio Groningen is voorbereid op aardbevingen in een nauwe samenwerkingsrelatie met bestuur en burgers. Scenario's van (zwaardere) aardbevingen, de wijze waarop de hulpverlening wordt georganiseerd en de voorbereiding van inwoners hierop, zijn beschreven en worden continue door nieuwe inzichten geactualiseerd. De mogelijke gevolgen voor het gaswinningsbesluit op zowel bestaande bouw als op de nieuwbouw, zullen we goed monitoren en beoordelen. We gaan onze betrokkenheid bij de regio, en onze bijzondere positie als dichtstbevolkte gebied hierin, blijvend onder de aandacht brengen bij alle daarvoor aangemerkte instanties.

10. Bezoeken

We werken aan een levendige binnenstad met een prettig verblijfsklimaat. Daarbij besteden we extra aandacht aan een goede samenhang tussen verkeersstromen, waarbij de voetganger het primaat heeft. Meer specifiek kijken we naar de inrichting van de openbare ruimte, creatie van ontmoetingsplekken bij bijvoorbeeld een fontein, voetgangersgebieden, fietsenstallingen en –vakken, fietsstromen en auto- en busroutes (over Grote Markt of Diepenring).

We faciliteren organisatoren en andere initiatiefnemers. Om het verblijfsklimaat in de binnenstad te bevorderen, investeren we in de eerste plaats in de interne organisatie van evenementen. Verder voeren we het evenementenprogramma 2015 uit en werken we samen met de GCC en Marketing Groningen aan een aantrekkelijke binnenstad via het jaarprogramma BIMA. We willen de uitkomsten van diverse onderzoeken samenbrengen in een visie. Deze willen we in het voorjaar van 2015 met uw raad bespreken.

11. Verrijken

In 2015 stellen wij onze kadernota op voor de cultuurnota 2017-2020. Wij zijn ons ervan bewust dat deze kadernota al een duidelijke richtinggevende uitspraak van ons college vraagt. Daarom willen wij snel in gesprek met de sector en de stad om gezamenlijk tot een toekomstperspectief voor Groningen cultuurstad te komen.

Ondertussen constateert de Kunstraad dat de sector financieel kwetsbaar is en de samenwerking tussen verschillende instellingen nog onvoldoende is. Daarom lossen wij in 2015 een aantal belangrijke knelpunten in de culturele sector op en verzekeren we zo de continuïteit van de huidige cultuurnota en de daarin verwoorde ambities voor de stad. Zo geven wij bijvoorbeeld het Grand Theatre de mogelijkheid om zijn positie in het Groningse Cultuurveld verder op te bouwen, houden we ruimte voor kunst in de openbare ruimte en continueren we De Steeg.

Om samenwerking tussen instellingen te bevorderen investeren wij in 2015 niet alleen in instellingen maar vooral in ‘bewegingen’ in de Cultuursector. Door in onze financiering te sturen op samenwerkingsprojecten die wij van strategisch belang achten willen wij partijen prikkelen om samen met ons en elkaar concrete plannen te maken gericht op het versterken van de samenwerking op 5 thema’s.

1. Samenwerking Jongerentheater
2. Totstandkoming Interdisciplinair Stadsgezelschap
3. Programma Talentontwikkeling Beeldende Kunst
4. Samenwerking Popsector
5. Huis van de Groningse Geschiedenis.

De beëindiging van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) door het Rijk, compenseren wij voor zover mogelijk met een gemeentelijk budget voor archeologie en monumenten. Hiermee voldoen wij aan onze wettelijke taken en kunnen we bovendien blijven investeren in onder meer ontsluiting van informatie over monumenten en archeologie op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CWK). Ook proberen we zo de publiekscant van de cultuurhistorie zo goed mogelijk overeind te houden door bijvoorbeeld het continueren van de jaarlijkse Open Monumentendag.

12. Betalen

De financiële opgave voor 2015 bedraagt 48,8 miljoen euro. Deze opgave wordt voor een groot deel bepaald door de actualisatie van de grondexploitaties. De verkoopopbrengst van Meerstad is verlaagd (we verkopen relatief meer goedkopere woningen) en de passieve voorraad aan bedrijfsterreinen is verder naar beneden bijgesteld. Beide aanpassingen hebben een effect op het financieel perspectief van 19,9 miljoen euro incidenteel in 2015 en 14,4 miljoen euro in 2016. Daartegenover staat een belangrijke meevaller in het budget voor de uitvoering van de Wet BUIG. Het Rijk hanteert met ingang van 2015 een nieuw verdeelmodel en dit leidt tot een groter budgetaandeel voor Groningen. In het financieel perspectief zijn ook de intensiveringen, ombuigingen en besparingen uit het coalitieakkoord verwerkt.

In hoofdstuk 4 van de begroting (Financieel perspectief) geven wij u een nadere toelichting op de financiële opgave, de bezuinigingsmaatregelen en de afwijkingen ten opzichte van het in de voorjaarsbrief beschreven perspectief (bedragen in duizenden euro’s).

Financieel perspectief	2015	2016	2017	2018
Financieel meerjarenbeeld	-658	-137	2.887	2.383
Financiële knelpunten	-48.845	-43.218	-26.978	-25.345
Dekkingsbronnen	50.158	38.370	28.170	23.615
Totaal	654	-4.986	4.078	653
Inzet voor wijkwethouders	654			
Totaal	0	-4.986	4.078	653

De ambities uit het coalitieakkoord worden gedekt door de besparingen en ombuigingen die we daarin hebben genoemd. De dekking voor de incidentele opgave in 2015 en 2016 wordt gevonden door incidentele middelen te ruilen tegen structurele middelen. Deze uitruil leidt tot een opgave van 1,1 miljoen euro in 2015 en een structurele opgave van 1,9 miljoen euro. De opgave dekken we uit de ruimte in het financieel perspectief.

In deze begroting stellen we voor om het weerstandsvermogen aan te vullen met 21,8 miljoen euro. Hiermee komen we uit op een ratio van 0,80 in 2015. In 2016 komt de ratio voor het weerstandsvermogen uit op 0,78. Dit als gevolg van het opvangen van het begrote tekort in 2016 van bijna 5 miljoen euro. Voor de aanvulling van het weerstandsvermogen in 2016 naar 0,8, conform de afspraken in het coalitieakkoord, is 4,5 miljoen euro nodig.

Deze opgave betrekken we bij het opstellen van de begroting voor 2016.

Weerstandsvermogen	2015	2016	2017	2018
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	200.302	212.890	212.231	207.652
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	160.242	165.775	169.135	167.788
Ratio weerstandsvermogen	80%	78%	80%	81%

Tot slot

De sterkste troef die wij het komend jaar kunnen uitspelen is de samenwerking met partijen in Stad. Die samenwerking voortzetten en uitbreiden is van alle genoemde doelstellingen wat ons betreft de meest doorslaggevendende. Zo scheppen we optimaal ruimte voor creativiteit en vernieuwing en verschaffen we Stadslagers slagkracht om kansen te benutten. Wij gaan hierover graag de dialoog aan met uw raad.

Gewijzigde indeling

Ten opzichte van de begroting 2014 is de indeling slechts op enkele punten gewijzigd. De omvang van de indirecte algemene overhead is samengevat in het programma Algemene Ondersteuning. In samenhang daarmee zijn de onderwerpen met betrekking tot bedrijfsvoering in plaats van in een programma gebundeld in een paragraaf Bedrijfsvoering. In het programma Algemene Ondersteuning geven we een nadere toelichting en specificatie van de financiële omvang van de concernoverhead. De beleidsmatige aspecten vindt u in de paragraaf Bedrijfsvoering. We maken hiermee de omvang van de concernoverhead zichtbaar en daarmee transparanter.

Verder is in lijn met ons coalitieakkoord 'Voor de Verandering' paragraaf 1 gewijzigd: 'Stadsdelen' is nu 'Integraal gebiedsgericht werken'. In de 'aanbiedingsbrief' bij de begroting, die integraal in dit boekwerk is opgenomen, gaan wij hier nader op in.

De eerder met de audit-committee van uw raad besproken indelingswijziging van het Programma Werk en Inkomen (in een deelprogramma Werk en een deelprogramma Participatie) is vooralsnog om praktische redenen niet doorgevoerd en zal in samenhang met een eventuele meer ingrijpende herinrichting van de begroting in het komend jaar meegenomen worden.

Begrotingswijzigingen

In onderstaande overzichten worden de begrotingswijzigingen gepresenteerd die worden voorgesteld bij de begroting 2015. Met deze begrotingswijzigingen wordt de continuering van extra beleidsmiddelen vanuit voorgaande jaren overgeheveld naar de betreffende deelprogramma's, wordt het voorgestelde extra beleid vanuit de begroting 2015 overgeheveld naar de betreffende deelprogramma's en worden in de begroting 2015 gereserveerde middelen vanuit het gemeentefonds overgeheveld naar de betreffende deelprogramma's. De dekking van deze middelen vindt plaats vanuit het programma Overig, deelprogramma College, raad en overig bij de Concernstaf.

Verdeling extra beleid en bezuinigingen/ dekkingsbronnen 2015

Financiële begrotingswijziging	Bedragen x 1.000 euro				
	Deelprogramma I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. Mut. Toev.res.	Saldo na res. Mut. Ont. Res.
01.1 Werk	i	3.200		-3.200	-3.200
01.1 Werk	s	-4.668		4.668	4.668
01.2 Inkomen	i	800	7.700	6.900	6.900
01.2 Inkomen	s	659		-659	-659
2.2 Binnenstad en toerisme	i	345		-345	-345
2.3 Groningen Kennisstad	s	500		-500	-500
5.1 Sportieve infrastructuur	i	300		-300	-300
6.1 Culturele infrastructuur	s	400		-400	-400
6.3 Overig cultuur	i	275		-275	-275
7.5 Verkeersveiligheid	i	90		-90	-90
8.2 Nieuwbouw	i	1.000		-1.000	1.000
8.3 Bestaande woningvoorraad	i	2.154		-2.154	-2.154
9.1 Kwaliteit van de leefomgeving	s	175		-175	-175
10.4 Fysieke veiligheid	s	187		-187	-187
12.1 College en raad	i	36		-36	-36
12.1 College en raad	s	2.597		-2.597	-2.597
13.1 Algemene inkomsten en post onvoorzien	s		-150	-150	-150
14.1 Algemene ondersteuning	i	500		-500	-500
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING		8.550	7.550	-1.000	0
				0	1.000

Verdeling extra beleid veiligheid over de deelprogramma's

Financiële begrotingswijziging	Bedragen x 1.000 euro					
	Deelprogramma I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
res. Mut.				Toev.res.	Ont. Res	res. Mut.
10.1 Veilige woon- en leefomgeving	i	-766		766		766
10.2 Jeugd en veiligheid	i	560		-560		-560
10.3 Integriteit en veiligheid	i	122		-122		-122
10.4 Fysieke veiligheid	i	84		-84		-84
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING		0	0	0	0	0

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink